

Əziz Şuşa, sən azadsan!

**Düz beş ildir ki, Şuşanın azadlığının
xoşbəxtliyi içərisindəyik...
Qarabağın ürəyi Şuşanın təqvimlərdə
qara haşiyəyə alınmış işğal günü artıq
qırmızıya boyanıb...**

Zəfər ünvanımız Şuşanın başının üzərindən qara buludlar çəkilib, Azərbaycanın bu müqəddəs şəhəri düşmənin murdar aurasından təmizlənib...

İndi müqəddəs məscidlərimiz Yuxarı Gövhər ağa, Aşağı Gövhər ağa, Saatlı... məscidlərində namaz qılan insanların şükranlıq duaları, azan sədaları Şuşadan pillə-pillə Tanrı dərgahına ucalır...

"Xarıbülbül" Musiqi Festivalı, Vaqif Poeziya Günləri kimi tarixi-mədəni ənənələri bərpaolunan mədəniyyət paytaxtımız Şuşa küllərindən yenidən doğulan Simurq quşu misalı başdan yaranıb, xarabalıqlardan abadlığa doğru mətin yol alıb.

Hazırda quruculuğun baş meydanına çevrilən Şuşa doğma, əziz sakinlərinə bir-bir qucaq açır, onlarla yenidən qovuşur, bütövləşir. Bir qərinəlik ayrılığın ardından doğma şəhərlərinə dönmən şuşalılar yenidən burada bəxtəvər həyata qədəm qoyurlar...

İndi Şuşada toylar çalınır, körpələr dünyaya göz açır, uşaqlar sevinclə məktəblərə üz tuturlar...

"Nətəvan", "İsa bulağı" yenidən çağlayır, bu qədim yurdun mədəni, mədəni simvolları olan Üzeyir bəyin, Nətəvanın, Bülbülün tarixi yerlərinə qaytarılmış güllələnmiş heykəlləri indi Zəfər yolu ilə bu sıldırımlar üzərində bina olunmuş şəhərə ziyarətə gələnlərə Şuşanın azadlıq dastanını danışır.

Danışır ki, düz üç əsr əvvəl Pənəhəli xanın təməlini qoyduğu bu müqəddəs şəhəri 2020-ci il noyabrın 8-də düşməndən azad edən Qarabağın xilaskarı İlham Əliyev Azərbaycan xalqına torpaqlarımız uğrunda şəhadətə qovuşan vətən övladlarının uyuduğu Şəhidlər xiyabanından qələbə müjdəsi vermiş, dünyaya hayqırmışdı ki...

"Əziz Şuşa, sən azadsan!"

Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!

Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!

Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!"

Şuşa andı

Şuşa Azərbaycan xalqının ulu tarixi, milli kimliyi, fəxrətli dünəni, qürurlu bu günü, nurlu sabahıdır...

İlahi hissələrimizin müqəddəs məbədi, Vətən qibliimiz Şuşa Azərbaycan xalqı üçün sadəcə yaşayış məskəni deyil və biz Şuşanı dünyanın dilbər guşələrindən biri olduğu üçün sevmirik. Qəlbimizin sarı simi Şuşa tükənməyən arzularımızın, sarılmaz inamımızın inikası, azadlıq eşqimizin qanadlanan, zəfərlərimizin, qələbələrimizin gerçəkləşmə ünvanıdır...

Bütün bunlardır Şuşanı İlahi məhəbbətlə sevməyimizə səbəb...

Bütün bunlara görədir ki, İkinci Qarabağ müharibəsində də hər kəs bu müqəddəs torpağı canından çox sevən Azərbaycan oğullarının canlarını qurban verməkdən belə çəkinməyərək vətən qiblələri sandıqları Şuşanı necə qəhrəmanlıqla, dünyada mislinə rastlanmayan şücaətlə azad etdiklərinə şahidlik etdi.

İşğal altında olduğu onilliklər ərzində bir an da olsun özümüzü Şuşasız təsəvvür etmədik, bu qorxunc fikri heç zaman yaxına buraxmadıq...

Hər zaman ürəyimizdə bir gün mütləq Şuşanın azad ediləcəyinin qəti inamı oldu.

Şuşanın müqəddəs daşına, torpağına and içdik ki, qədim yurdumuzu azad etməyə qədər bu yolda öldü var, döndü yox...

Ötən 28 il boyu bu ulu diyarın azadlıq gününə addım-addım yaxınlaşmağa başladıq...

Nəhayət, o müqəddəs gün yetişdi...

2020-ci il sentyabrın 27-də Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin "İrəli!" əmri ilə "Zəfər yürüşü"nə çıxan Azərbaycan oğulları Vətən torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə başladılar. İğidlərimiz Vətən müharibəsi dövründə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "Şuşasız bizim işimiz yarımçıq qalar" kod işarəsinin tələblərini zərər dəqiqliyi ilə yerinə yetirərək istiqaməti birbaşa Qarabağın ürəyi Şuşaya doğru götürdülər.

Zəfər qalamız uğrunda ölüm-dirim savaşına çıxan qəhrəmanlarımız minalı ərazilərə, işğalçı Ermənistanın onilliklər ərzində qurub möhkəmləndirdikləri sədlərə, dərin dərələrə, keçilməz sıldırımlara, havanın şaxtalı, qarlı olmasına, düşmənin yağış kimi yağdırdığı güllələrə, mərmilərə rəğmən Şuşaya uzanan ölüm təhlükəli yolu bir həmləyə keçdilər. Qəzəb, qisas hissi ilə silahlanmış igid döyüşçülərimiz qədim şəhərimizin bina olduğu sıldırımları aşaraq yağışların murdar nəfəslərini yalın əllə kəsdilər. Şuşanı murdar düşməndən təmizləyərək əzəli sahiblərinə qaytardılar.

2020-ci il noyabrın 8-də şanlı Azərbaycan Ordusu Şuşanın misli görünməmiş azadlığının təmsalında dünya hər tarixinə yeni və təkrarolunmaz səhifələr həkk edərək altına qızıl imzasını atdı.

Bu böyük zəfəri Şəhidlər xiyabanından xalqımıza müjdələyən, dünyaya duyuran Prezident İlham Əliyev həm də Müzəffər Ali Baş Komandan kimi hiss etdiyi təsvirəgəlməz qüvvə bu fikirlərlə ifadə etdi: "Böyük fəxrət və qürur hissi ilə bəyan edirəm ki, Şuşa şəhəri işğaldan azad edildi! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm. Bütün şuşalıları ürəkdən təbrik edirəm.

İyirmi səkkiz il yarım işğal altında olan Şuşa azad edildi! Şuşa indi azaddır! Biz Şuşaya qayıtmışıq!"

Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi irsinin təməlləri üzərində dövrün tələblərinə uyğun çevik və adekvat, diplomatik, hərbi siyasət yürüdərək Azərbaycanı ən uca məqama, torpaqlarının bütövlüyünə yetirən Qarabağın xilaskarı İlham Əliyevin həmin tarixi gündə Ulu Öndərin məzarını ziyarət etməsinin də öz rəmzi mənası oldu: "Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şaddır bu gün! Gözün aydın olsun, Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun, dünya azərbaycanlıları!"

8 may tarixi həm də qan yaddaşıdır

2020-ci il noyabrın 8-də könlündə, qəlbində Qarabağ, Şuşa ruhu olan qəhrəman Azərbaycan oğulları Vətən qibliimiz Şuşanı azad edərək xalqımıza Zəfər günü ərməğan etdilər. Düz 28 illik itizardan, həsrətdən, nəsildən, qubardan sonra Azərbaycan xalqı Şuşanın azadlığının sevinc göz yaşlarına boğuldu...

Amma bu xoşbəxt günlərə çatana, torpaqlarımıza yenidən qədəm qoyana, vətən ətrini sənədləşməyə ciyərlərimizə çəkənə qədər xalqımız o qədər cəfalar, əziyyətlər, bəlalər çəkdi, faciələr yaşadı ki...

Əslində, qorxaq erməni nə karə idi ki, Şuşa kimi alınmaz qalanı işğal etməyə hünəri çataydı. Bu hər kəs tərəfindən bilinən, bəlli həqiqət idi ki, Qarabağın ürəyi Şuşanın işğal altına düşməsi həmin zaman ölkəmizdə hökm sürən siyasəti özbaşınalığın, hakimiyyət, kreslo uğrunda edilən satqınlığın nəticəsi idi.

O dövrdə hakimiyyəti zorla zəbt etmiş anti-milli ünsürlər torpaqlarımızın qorunması üçün deyil, hakimiyyət uğrunda bir-birləri ilə didirdilər. Qarabağa düşmənin üzərinə göndəriləsi tanklar, zirehli maşınlar Bakının küçələrində şütiyürdülər...

1992-ci il mayın 8-də antimilli ünsürlərin xəyanətinin, satqınlığının nəticəsi olaraq Şuşa kimi alınmaz qala itirildi, bundan sonra digər rayonlarımız da bir-birinin ardınca erməni işğalına məruz qaldı. Azərbaycanın 20 faiz torpağının zəbt edilməsi, əhalimizin qətləmlərlə, soyqırımları ilə üzləşməsi, yüzminlərlə insanımızın məcburi köçkünlüyün gətirdiyi maddi-mənəvi zimlərə tuş gəlməsi məhz vaxtilə AXC-Müsavat cütliyünün hakimiyyət hərisliyinin, vətən xəyanətinin nəticəsi idi...

30 ilin o üzündə yaşadığımız bütün bu faciələr qan yaddaşıdır və Azərbaycan xalqı olaraq heç zaman o günləri unutmayacaq, bizi bu bəlalara düşərən milli xəyanətkarları bağışlamayacağıq.

Şuşa zəfəri ilə başa çatan 44 günlük Vətən müharibəsi sayəsində onilliklər boyu alınmış qara ləkə kimi daşdığımız məğlubiyyət damğa-

sı da birdəfəlik silindi, yerini qalibiyyətə verdi, milli qürurumuz bərpa olundu.

Azərbaycan xalqı məğlub xalqdan qalib xalqa çevrildi...

Qayıdış təntənəsi yaşayan Şuşa

İndi hər birimiz igid döyüşçülərimizin canları, qanları bahasına açdığı "Zəfər cığır" ilə Şuşaya ziyarətə yollanır, yolboyu bu ərazilərin çətin coğrafi şəraitini seyr etdikcə heyrətə gəlir, Azərbaycan oğullarının göstərdikləri şücaətə bir daha heyran olur, müqəddəs şəhidlərimizin ruhuna dualar oxuyuruq...

İndi Şuşa həyatının ən xoşbəxt, ən şaqraq, ən fərəhli günlərini yaşayır...

Qarabağın mirvarisi Şuşaya azadlıq bəxş edən Qalib Lider İlham Əliyev Şuşanı başdan yaradır, ona yeni nəfəs verir...

Şuşada evlər, məktəblər, bağçalar tikilib istifadəyə verilir, infrastruktur qurulur...

Böyük quruculuq meydanına çevrilən, hərətfəli işlər gerçəkləşdirilən Şuşada Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi altında Heydər Əliyev Fondu tərəfindən tarixi, dini, mədəni abidələrimiz müvəffəqiyyətlə bərpa olunur. Mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın ənənəvi tarixi bayramları da öz axarına düşür, "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı, Vaqif Poeziya Günləri kimi...

Ümumiyyətlə, azadlığının üzərindən heç bir il keçməmiş qoynunda musiqi festivalları, poeziya günləri düzənənən Şuşanın hər günü bayram coşqusunda keçir. Mədəniyyət paytaxtımız kimi şərəfli statusa malik Şuşa ötən müddətdə türk dünyasının paytaxtı olub, şəhərin 270 illik yubileyi təntənə ilə qeyd edilib, 2022-ci il başdan-baş "Şuşa ili" kimi keçirilib. Bir sözlə, Şuşanın milli, mədəni, mədəni ruhu da özünə qaytarılıb.

Şuşanın bu qısa zamanda dirçəldilməsi isə birbaşa dövlət başçısı İlham Əliyevin şəxsi qətiyyətinin və əzminin möhtəşəm təzahürüdür. Əbəs deyildi ki, hələ 44 günlük Vətən müharibəsində, Şuşanın mümkün qədər az dağıntı ilə azad edilməsi, Ali Baş Komandanın döyüşçülərimizə qəti tapşırığı olmuşdu.

Məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən bütün bu müstəsna işlər həm də Şuşanın tezliklə əzəli sakinlərinə qovuşdurulmasına mühüm zəmin yaradıb. Bu gün Şuşadan azərbaycanlıların doğma həmrəyi gəlir.

2024-cü il mayın 10-da - vaxtilə Şuşada azərbaycanlıq məfkurəsinin məşəlini alovlandıran, onun dirçəldilməsində birbaşa əməyi olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin doğum günündə Şuşaya ilk köçən sakinlərlə görüşü zamanı Prezident İlham Əliyev söylədi ki, bu gün Şuşanın yeni tarixi başlayır: "Mən 2020-ci il noyabrın 8-də xalqa müraciətimdə demişdim ki, biz Şuşanı dirçəldəcəyik.

Bax bu gün biz dirçəldilən Şuşanı görürük".

Vətən müharibəsindən dərhal sonra quruculuq işlərinə start verilən qala şəhərimizə ilk olaraq Zəfər yolu çəkilib. İndi həmin yolla və yeni çəkilən digər yollarla Şuşaya ücrəngli, ay-uldüzlu Azərbaycan bayraqları ilə bəzədilmiş qayıdış karvanları yola salınır. Bu gün artıq Şuşanın 1396 nəfər sakini var və onlar dedə-baba yurdlarında yaşamağın sevincini duyurlar. Qarşıda isə bütün şuşalıları bu cür bəxtəvər günlər gözləyir...

Bəli, Azərbaycan xalqı olaraq, Şuşa Zəfərinin fonunda cəmi beş il əvvələ qədər hamımıza gerçəkləşməsi mümkün kimi görünən möcüzəvi gerçəkliklər yaşayırıq.

Ürəyimiz sevincdən atlanır, var gücümüzlə dünyaya hayqırıq: "Sən ey Vətən qibliimiz, Şuşa, azadlığın mübarək!"

*Yasəmən MUSAJEVA,
"Azərbaycan"*